

2016

FLORA EN FAUNA QUICKSCAN

Onderzoek naar het voorkomen van beschermde planten-en/of diersoorten aan de Diepenheimseweg 22 te Haaksbergen.

Quickscan Flora en Fauna

In opdracht van :

Dhr R. Vrielink
Hazemolenweg 8
7482 NG Haaksbergen

contactpersoon : Dhr. Kuiphuis

Uitgevoerd door :

M. Bosma
Bosma Tuin en Landschap
Esstraat 95
7533 VJ Enschede
0617595702
www.bosmatuinenlandschap.nl
info@bosmatuinenlandschap.nl

Auteur : M. Bosma

Datum : Februari 2016

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	3
2. Objectbeschrijving en Landschap	4
Geografische duiding en erf	
Landschap en historie	
Ruimtelijke ingreep	
3. Beleid en natuurwetgeving	7
4. Inventarisatieopzet en Doel	8
Onderzoeksmethodiek	
5. Onderzoeksresultaten	9
Aangetroffen of te verwachten soorten	
Broedvogels	
Zoogdieren	
Toetsing Flora- en Faunawet	11
Algemeen	
Broedvogels	
Zoogdieren	
7. Conclusies en aanbevelingen	12
Bronnen	13
Bijlagen	14

1. Aanleiding

Aan de Diepenheimseweg 22 in de gemeente Haaksbergen wordt een woonhuis en een aantal bedrijfsgebouwen gesloopt. Dit van oudsher gemengd boerenbedrijf en later gespecialiseerd in de varkenshouderij, is gesaneerd en wel in die zin dat zowel het woonhuis als de bedrijfsgebouwen sinds enige tijd leeg staan.

De eigenaar van de opstanden heeft de intentie om gebruik te maken van de zgn. rood-voor-rood-regeling. Dit houdt in dat er een bepaalde oppervlakte aan bedrijfsgebouwen dient te worden gesloopt ten einde in aanmerking te komen voor facilitering i.h.k.v. het bestemmingsplan die het mogelijk maakt extra woonruimte te scheppen op het onderhavige bouwblok.

Daartoe wordt alle huidige bebouwing gesloopt.

In het kader van de Flora- en Faunawet is sprake van een ruimtelijke ingreep. Bij een ruimtelijke ingreep is het inherent dat er een effect ontstaat op de lokale flora en fauna. Dit effect dient in kaart te worden gebracht en getoetst aan de Flora- en Faunawet.

In dit rapport is vnl. de invloed van de sloop van de bebouwing op m.n. de fauna onderwerp van onderzoek.

2. Objectbeschrijving en landschap

Geografische duiding

Het perceel en onderzoeksgebied ligt in de Gemeente Haaksbergen aan de Diepenheimseweg 22. De locatie is gesitueerd aan de noordwestzijde van de gemeente Haaksbergen. Aan de noordoostzijde ligt het kerkdorp St. Isidorushoeve en aan de noordwestzijde de dorpskern van Hengevelde. Het erf van het voormalig landbouwbedrijf bestaat uit een woonhuis met vier bedrijfsgebouwen. Het bebouwde perceel is middels de erfgrenzen gedeeltelijk omzoomd door houtige gewassen.

De geografische positie van het onderzoeksgebied

Bron :Google Earth.

Landschap en Historie

De landschappelijke omgeving van het onderzoeksgebied is in de afgelopen decennia drastisch gerationaliseerd. Ruim honderd jaar geleden bestond het landschap uit een lappendeken van ecotopen. Essen, hooilanden, bossen, houtsingels en -wallen en “woeste gronden”, bepaalden het beeld van het landschap. Het is dit beeld dat een ongekende biodiversiteit opleverde. Voor elk wat wils. Vele planten- en diersoorten vonden hier iets van hun gading en konden overleven.

Door de naoorlogse rationalisering van het landschap t.b.v. de landbouw zijn de diverse ecotopen in het landschap sterk verschaald en teruggedrongen tot een niveau waarvan de gebiedseigen flora en fauna het slachtoffer werd. Deze trend zet zich voort en noopt de overheden tot maatregelen ter bescherming van flora en fauna.

Anderzijds zijn de economische factoren op het platteland met een toenemende schaalvergroting en efficiëntie debet aan een leegloop en daarmee veranderend landschap.

Actuele en historische topografie. Met pijl aangegeven de locatie.

Bron : Wolters Noordhof en Uitgeverij Nieuwland .

Ruimtelijke ingreep en historie

In de voorgaande paragraaf is een beknopt beeld geschetst van de historische ontwikkelingen die hebben geleid tot de huidige staat van het landschap ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen. Deze ontwikkelingen hebben er o.a. toe geleid dat de biodiversiteit ernstig onder druk is komen te staan. Mede daardoor is het huidige beleid gericht op ruimtelijke kwaliteit voor natuur, landschap en milieu. Hierover in het volgende hoofdstuk meer.

Op het onderhavige perceel worden alle opstallen gesloopt i.h.k.v. de rood-voor-rood regeling. De eigenaar gaat vervolgens twee nieuwe woningen plaatsen.

In onderstaande schets is het één en ander gevisualiseerd. Het landschapsplan heeft tot doel de nieuwe bebouwing in te passen in het landschap.

De te slopen bebouwing.

Foto's. M. Bosma

Het landschapsplan opgesteld door
Borgerink Groentechnisch

3. Beleid en natuurwetgeving

Gedecentraliseerd beleid

De EU heeft een aantal instrumenten ontwikkeld om natuur, milieu en landschap duurzaam te beschermen. De Vogel- en habitatrichtlijn, Natura 2000, de Kaderrichtlijn Water en de Nitraatrichtlijn zijn daarvan voorbeelden.

De rijksoverheid neemt dit beleid in haar instrumentarium over om een “effectieve invulling te bereiken van de natuurdoelen die Nederland internationaal heeft afgesproken”.

Uitgangspunt zijn daarbij de instandhouding van planten- en diersoorten en natuurlijke habitats en van gezonde watersystemen en een gezond milieu.

Het Rijk wil dit o.a. bereiken door middel van regelgeving : De Boswet, de Natuurbeschermingswet, de WABO, de Waterwet, de Wet Ammoniak en Veehouderij en de Flora- en Faunawet.

De uitvoering van voornoemde regelgeving is m.i.v. 2014 gedecentraliseerd bij de Provincie. Daarbij zijn een aantal ambities verwoord zoals het realiseren van een robuust Natuurnetwerk Nederland (NNN, een andere naam voor de EHS), soortenbescherming, natuur buiten het NNN, Agrarisch natuurbeheer en Natuur en Water.

De Provincie heeft een instrumentarium ontwikkeld om hieraan te kunnen voldoen. Te denken valt aan Groene en blauwe diensten en de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving.

Met de Natuurbeschermingswet en de Flora- en Faunawet geeft de rijksoverheid invulling aan de Europese doelstellingen voor bescherming van resp. habitats (gebiedsgericht beleid) en soorten (soortgericht beleid).

De Flora- en Faunawet is het wettelijk rijksinstrument voor de bescherming van soorten.

4. Inventarisatieopzet en Doel

Onderzoeksmethodiek

Om tot een afgewogen conclusie te komen wordt op verschillende manieren informatie ingewonnen.

- ⤴ Digitale gegevens van diverse databanken
- ⤴ Verspreidingsatlassen en overige vakliteratuur
- ⤴ Een veldbezoek op 05 februari 2016.

Er heeft zich één veldbezoek voorgedaan in een periode dat er weinig tot geen activiteiten van de, voor de ruimtelijke ingreep, kwetsbare diersoorten te verwachten valt.

Het onderzoek heeft zich vooral gericht op de potenties van de bestaande bebouwing in relatie tot het voorkomen van m.n. zoogdieren en vogels en het zoeken naar sporen van dierlijke activiteit. Daartoe zijn de gebouwen aan een nadere inspectie onderworpen waarbij vooral gelet is op de potenties als broed- overwinterings- en/of zomerverblijfplaats t.a.v. het voorkomen van zoogdieren en vogels.

In onderstaande tabel zijn de weersomstandigheden weergegeven zoals deze zich voordeden tijdens het veldbezoek.

Datum	Starttijd	Weer	Onderzoeker
05-02-2016	10.00 uur	Regen 8 °C Windkracht 3	M. Bosma

Het veldbezoek is er op gericht om fysiek te kunnen vaststellen of bepaalde, in voornoemde wet beschermde, planten- en diersoorten op de locatie aanwezig zijn. Om een completer beeld van het eventueel voorkomen van soorten te krijgen wordt aanvullend literatuuronderzoek gedaan en worden digitale databanken geraadpleegd.

Daarnaast worden de lokale terreincondities beoordeeld op de potenties in relatie tot het voorkomen van soorten.

Het onderzoek beperkt zich niet alleen tot het voorkomen van planten- en diersoorten uit tabel 2 en 3 van de lijst beschermde soorten. Alle planten- en diersoorten zijn beschermd. In de wet is echter aangegeven dat er bij ruimtelijke ingrepen een algemene vrijstelling geldt voor soorten uit Tabel 1.

Doel van het onderzoek is om de negatieve effecten op de flora en fauna in kaart te brengen. Er wordt een beeld verkregen van de (mogelijke) waarden voor flora en fauna en of er eventueel mitigerende/compenserende maatregelen mogelijk dan wel noodzakelijk zijn. Daarnaast wordt in het verlengde van de quickscan de noodzakelijkheid voor nader onderzoek en eventueel een aanvraag voor ontheffing blootgelegd.

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5

Foto 6

Foto 7

Foto 8

Foto 9

Foto 10

Foto 11

5. Onderzoeksresultaten

Aangetroffen en te verwachten soorten

In deze paragraaf worden de soorten besproken die in en rond het onderzoeksgebied voor (kunnen) komen, die i.h.k.v. de Flora- en Faunawet bescherming genieten.

Het veldbezoek heeft geen bevindingen opgeleverd die direct of indirect het voorkomen van planten- en diersoorten impliceert. Dat wil zeggen dat er zich geen fysieke waarnemingen van soorten hebben voorgedaan en dat er eveneens geen sporen zijn gevonden van soorten die niet direct fysiek zijn waargenomen. De fysieke afwezigheid van de onderzochte soorten heeft ook te maken met het tijdstip van onderzoek. Het zegt niet alles over het al dan niet voorkomen van soorten.

Gezien het feit dat de ruimtelijke ingreep zich beperkt tot het slopen van de bestaande bebouwing ligt het zwaartepunt van het onderzoek vooral op vogels en zoogdieren.

Vogels

Tijdens het veldonderzoek is gezocht naar fysieke presentie van vogels dan wel sporen daarvan in en om de te slopen gebouwen. Het gaat hierbij om nesten, al dan niet bewoond, en roestplaatsen en sporen van aanwezigheid middels braakballen en/of uitwerpselen.

In de werktuigenloods op foto 2 en 3 is een nest waargenomen van vermoedelijk een duif op het kruispunt van enkele dakspanten. In de gebouwen op de foto's 4 t/m 9 zijn geen waarnemingen gedaan van nesten. Gezien de constructie van de gebouwen en met name de toegankelijkheid is dit ook vrijwel uitgesloten. In de schuur op foto 10 en 11 is nadrukkelijk gekeken naar sporen van de aanwezigheid van de Kerkuil. Deze zijn niet aangetroffen.

Het woonhuis biedt in potentie door de oversteek nestelmogelijkheden voor b.v. huis- en boerenzwaluwen, maar zijn niet waargenomen.

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek in het onderzoeksgebied heeft er geen waarneming van zoogdieren plaatsgevonden. Er is uitdrukkelijk gekeken naar mogelijkheden voor het verblijf van vleermuissoorten, zoals m.n. de gewone dwergvleermuis. Dit is een algemeen voorkomende soort. Daarnaast is het voorkomen van de Ruige dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis en Laatvlieger mogelijk. Er zijn verschillende mogelijkheden van gebruik van erf en gebouwen door vleermuizen. Als fourageergebied, winterverblijf, zomerverblijf en kraamverblijf.

Na inspectie van de gebouwen is gebleken dat alleen het woonhuis met zijn gevelbetimmering mogelijk verblijf kan bieden aan vleermuizen. (Foto 1)

De werktuigenloods (Foto 2 en 3) is ongeschikt vanwege het open karakter waarbij vermeld moet dat de gevelbetimmering direct aansluit op de overkapping en niet "in de rug gesteund" wordt door een muur.

De stallen op foto 4 t/m 7 kennen nauwelijks invliegopeningen. De stal van foto 4 heeft een halfsteens muur en een kunststof dakplatenbeschot met een golfplaten dak.

De stal op foto 6 heeft een spouwmuur maar muur en dak zijn hermetisch afgesloten. Er zijn ook hier geen mogelijkheden voor vleermuizen om in te vliegen en er een verblijf te vinden.

De schuur op foto 8 t/m 11 is een oude koeienstal met pannendak. Dit gebouw is te tochtig om geschikt te zijn als verblijf voor vleermuizen.

Er zijn nergens sporen van uitwerpselen of prooi-resten gesignaleerd.

Voorts zijn er geen sporen van marterachtigen zoals de Steenmarter in de gebouwen aangetroffen.

Wel zijn er goede schuil/overwinterings- en nestelmogelijkheden voor de Steenmarter. Te denken valt aan o.a. de houtopslag naast het gebouw op foto 8.

6. Toetsing Flora en Faunawet

Algemeen

De Flora- en Faunawet verbiedt het doden, verwonden en vangen van beschermde inheemse dieren alsmede het beschadigen, verstoren, vernielen, uithalen of wegnemen van holen, nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen.

Voor beschermde inheemse plantensoorten geldt dat het verboden is deze te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

De wet maakt onderscheidt in :

- ⤴ Niet beschermde soorten (vnl. flora)
- ⤴ Beschermde soorten
  - ⤴ Tabel 1 : Algemene soorten : algemene vrijstelling of ontheffing/lichte toets
  - ⤴ Tabel 2 : Overige soorten : vrijstelling met gedragscode of ontheffing/lichte toets
  - ⤴ Tabel 3 : Specifieke soorten : vrijstelling met gedragscode of ontheffing/uitgebreide toets.
- ⤴ Vogels

Voorts maakt de wet onderscheidt in “Bestendig beheer” en “Ruimtelijke ingreep”. Onder bestendig beheer dient te worden verstaan het regulier onderhoud dat met enige regelmaat in de (groene) ruimte en water onvermijdelijk plaatsvindt teneinde een zeker consistent beheer te bereiken. In het onderzoeksgebied is sprake van een ruimtelijke ingreep. Daarvoor geldt dus de algemene vrijstelling voor soorten uit Tabel 1.

Indien er sprake is van beschermde soorten en bestendig beheer dient er te worden gehandeld volgens een branchegerichte gedragscode.

Indien er sprake is van beschermde soorten en een ruimtelijke ingreep dient er ontheffing te worden aangevraagd bij het ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie.

Voor vogels geldt dat alle inheemse soorten beschermd zijn. Ook zijn er soorten waarvan de broedlocaties beschermd zijn. (zie bijlagen)

Broedvogels

Er is 1 nest waargenomen in de werktuigenloods op foto 2. Het betreft vermoedelijk een duivennest. (Houtduif, Turkse tortel ?) Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd. Dit houdt in dat het verontrusten, doden of verstoren bij wet verboden is. Door de ruimtelijke ingrepen kan het voornoemde plaatsvinden. Gedurende het broedseizoen is de gevoeligheid voor verstoring het grootst. Dit houdt in dat het slopen van gebouwen bij voorkeur buiten het broedseizoen 15 maart - 15 juli, dient plaats te vinden. Door de zachte winter zal het broedseizoen waarschijnlijk vroeger beginnen. Voor een aantal vogelsoorten geldt dat ook de nesten beschermd zijn. Daartoe is een lijst opgesteld van jaarrond beschermde nesten. (zie bijlage)

Soorten van de categorieën 1 t/m 4 worden in de in dit rapport vermelde elementen niet verwacht. Nader onderzoek is niet nodig.

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen van zoogdieren gedaan. Het onderzoek aan de gebouwen aan de Diepenheimseweg 22 heeft geen aanleiding gegeven te veronderstellen dat er zich beschermde zoogdiersoorten ophouden in de te slopen opstallen. Alleen voor het voormalige woonhuis op foto 1 is enige twijfel gegrond. De gevelbetimmering aan beide kapse zijden van de woning kan mogelijk gebruikt worden voor het zomer- of winterverblijf van m.n. de gewone dwergvleermuis.

7. Conclusies en Aanbevelingen

Conclusies

Het onderzoek naar de effecten van de ruimtelijke ingreep aan de Diepenheimseweg 22 te Haaksbergen op de flora en fauna, uitgevoerd i.h.k.v. de omgevingsvergunning en getoets aan de flora- en faunawet, heeft geen resultaten opgeleverd. Dit houdt in dat er geen fysieke waarnemingen tijdens het veldbezoek zijn gedaan van beschermde soorten in de zin van de Flora- en Faunawet. De voornaamste beperking van het onderzoek is gelegen in de periode van het jaar waarin het onderzoek heeft plaatsgevonden. Zo konden er geen auditieve en visuele waarnemingen worden gedaan vanwege het feit dat bv. de vleermuizen in winterslaap zijn.

De meeste gebouwen zijn echter, enerzijds door de constructie en anderzijds door de fysieke condities (luchtvochtigheid, tocht), vrijwel uit te sluiten als functie voor het verblijf van vleermuizen.

Een uitzondering is het woonhuis waarvan het duidelijk moet worden of er zich onder de gevelbetimmering vleermuizen bevinden die het als winter- dan wel als zomerverblijf gebruiken. Hier moet nader onderzoek naar worden gedaan. Dit onderzoek kan bestaan uit het auditief en visueel nader bepalen van de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen op het erf door bv. een tweetal bezoeken in het voorjaar door een terzake deskundige, in de schemering.

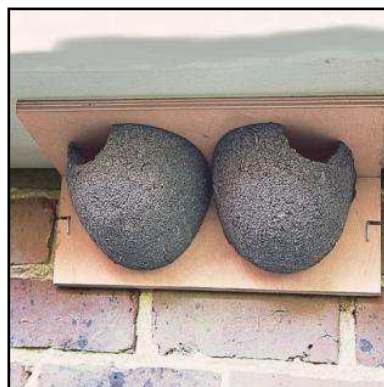
Aanbevelingen

Naast een nader onderzoek op de aanwezigheid van vleermuizen is het aan te bevelen voor de uitvoering van de sloop de volgende regels in acht te nemen.

De beste periode voor sloop van de gebouwen is buiten het broed/kraamseizoen en voordat dieren zich in de gebouwen verschansen voor de winterslaap. Dit geldt m.n. voor het woonhuis.

In welke periode de sloop ook plaats vindt; er is altijd sprake van overlast door geluid, trilling, stof, vernieling, etc. Houdt bij de sloopwerkzaamheden er dus altijd rekening mee dat er een mate van verontrusting en verstoring plaats heeft voor soorten die toch incidenteel in en om de wewrklocatie aanwezig zijn. Hier is zorgvuldig handelen geboden. (zie de natuurkalender in de bijlagen)

Bij de herinrichting kunnen gemakkelijk mitigerende maatregelen worden getroffen door het plaatsen van bv. vleermuiskasten en vogelhuisjes voor bv. huiszwaluwen en boerenzwaluwen. Ook de aanplant van wallen en singels met inheems bosplantsoen biedt op termijn een goed habitat voor zoogdieren en vogels.

Bronnen

- ⤴ Atlas van de Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, Hoekstra, Van Laar, Smeenk en Thissen 1992)
- ⤴ Atlas van de Nederlandse Broedvogels (SOVON 2002)
- ⤴ Handboek Vogels van Nederland (KNNV 2009)
- ⤴ www.sovon.nl
- ⤴ www.telmee.nl
- ⤴ www.waarnemingen.nl
- ⤴ www.provincieoverijssel.nl
- ⤴ www.zoogdiervereniging.nl
- ⤴ www.vleermuis.net

Ministerie van Economische zaken, Landbouw en innovatie

Dienst Regelingen, aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora en Faunawet, augustus 2009.

Een thuis voor vleermuis, Beschermingsplan voor vleermuizen in Noord- Brabant, Zoogdierveniging, P.Twisk en H limpens.

Bijlagen

- ⤴ 1. Artikelen Flora- en Faunawet
- ⤴ 2. Beschermde soorten
- ⤴ 3. Richtlijnen zorgvuldig handelen
- ⤴ 4. Vogelcategorieën
- ⤴ 5. Natuurkalender

1 Artikelen Flora- en Faunawet

Algemene zorgplicht

Artikel 2

Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijke handelingen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht teneinde de gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Algemene verbodsbepalingen

Artikel 8

Het is verboden (beschermde) planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden (beschermde) dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden (beschermde) dieren opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van (beschermde) dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van (beschermde) dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen of te vernielen.

Artikel 13

Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van (beschermde) dieren te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ter verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ter verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten uitvoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen, in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

2. Beschermde soorten

Tabellen soorten Flora- en faunawet

In onderstaande tabellen staan alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet (Ffwet). De tabellen zijn aan de ene kant aan de orde bij ontheffingverlening voor artikel 75 en aan de andere kant bij vrijstellingen in het kader van het *Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen* (AMvB artikel 75).

Vogelsoorten zijn in deze tabellen niet apart opgenomen, omdat het een erg lange lijst is. Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd (behalve exoten). In de toelichting bij de tabellen staat aangegeven welk regime toepasselijk is voor vogelsoorten.

Tabel 1: Algemene soorten

Zoogdieren

aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
bunzing	<i>Mustela putorius</i>
dwerfspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
egel	<i>Erinaceus europeus</i>
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
haas	<i>Lepus europeus</i>
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
mol	<i>Talpa europea</i>
ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
ree	<i>Capreolus capreolus</i>
rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
vos	<i>Vulpes vulpes</i>
wezel	<i>Mustela nivalis</i>
woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>

Reptielen en amfibieën

bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
middelste groene kikker	<i>Rana esculenta</i>
kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>

Mieren

behaarde rode bos mier	<i>Formica rufa</i>
kale rode bosmier	<i>Formica polyctena</i>
stronkmier	<i>Formica truncorum</i>
zwartrugbosmier	<i>Formica pratensis</i>

Slakken

wijngaardslak	<i>Helix pomatia</i>

Vaatplanten

aardaker	<i>Lathyrus tuberosus</i>
akkerklokje	<i>Campanula rapunculoides</i>
brede wespenorchis	<i>Epipactis helleborine</i>

breed klokje	<i>Campanula latifolia</i>
dotterbloem*	<i>Caltha palustris</i>
gewone vogelmelk	<i>Ornithogalum umbellatum</i>
grasklokje	<i>Campanula rotundifolia</i>
grote kaardenbol	<i>Dipsacus fullonum</i>
kleine maagdenpalm	<i>Vinca minor</i>
knikkende vogelmelk	<i>Ornithogalum nutans</i>
koningsvaren	<i>Osmunda regalis</i>
slanke sleutelbloem	<i>Primula elatior</i>
zwanebloem	<i>Butomus umbellatus</i>

Tabel 2: overige soorten

Zoogdieren

Damhert	<i>Dama dama</i>
Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>
Grijze zeehondR	<i>Halichoerus grypus</i>
Grote bosmuisR	<i>Apodemus flavicollis</i>
Steenmarter	<i>Martes foina</i>
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>

Reptielen en amfibieën

Alpenwatersalamander	<i>Triturus alpestris</i>
Levendbarende hagedis	<i>Lacerta vivipara</i>

Dagvlinders

Moerasparelmoervlinder	<i>Euphydryas aurinia</i>
Vals heideblauwtje	<i>Lycæides idas</i>

Vissen

Bermpje	<i>Noemacheilus barbatulus</i>
Kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>
Meerval	<i>Silurus glanis</i>
Rivierdonderpad	<i>Cottus gobio</i>

Vaatplanten

Aangebrande orchis	<i>Orchis ustulata</i>
Aapjesorchis	<i>Orchis simia</i>
Beenbreek	<i>Narthecium ossifragum</i>
Bergklokje	<i>Campanula rhomboidalis</i>
Bergnachtorchis	<i>Platanthera chlorantha</i>
Bijenorchis	<i>Ophrys apifera</i>
Blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>
Blauwe zeedistel	<i>Eryngium maritimum</i>
Bleek bosvogeltje	<i>Cephalanthera damasonium</i>
Bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>

KvK 50944363
BTW NL 0614.24.894. B.02

Tel. 0617595702
info@bosmatuinenlandschap.nl

Brede orchis	<i>Dactylorhiza majalis majalis</i>
Bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>
Daslook	<i>Allium ursinum</i>
Dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>
Duitse gentiaan	<i>Gentianella germanica</i>
Franjegentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>
Geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>
Gele helmbloem	<i>Pseudofumaria lutea</i>
Gevlekte orchis	<i>Dactylorhiza maculata</i>
Groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>
Groensteel	<i>Asplenium viride</i>
Grote keverorchis	<i>Listera ovata</i>
Grote muggenorchis	<i>Gymnadenia conopsea</i>
Gulden sleutelbloem	<i>Primula veris</i>
Harlekijn	<i>Orchis morio</i>
Herfstschroeforchis	<i>Spiranthes spiralis</i>
HondskruidRA	<i>nacampis pyramidalis</i>
Honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>
Jeneverbes	<i>Juniperus communis</i>
Klein glaskruid	<i>Parietaria judaica</i>
kleine keverorchis	<i>Listera cordata</i>
kleine zonnedaauw	<i>Drosera intermedia</i>
klokjesgentiaan	<i>Gentiana pneumonanthe</i>
kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>
koraalwortel	<i>Corallorhiza trifida</i>
kruisbladgentiaan	<i>Gentiana cruciata</i>
lange ereprijs	<i>Veronica longifolia</i>
lange zonnedaauw	<i>Drosera anglica</i>
manneljesorchis	<i>Orchis mascula</i>
maretak	<i>Viscum album</i>
moeraswespenorchis	<i>Epipactis palustris</i>
muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>
parnassia	<i>Parnassia palustris</i>
pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta sagittata</i>
poppenorchis	<i>Aceras anthropophorum</i>
prachtklokje	<i>Campanula persicifolia</i>
purperorchis	<i>Orchis purpurea</i>
rapunzelklokje	<i>Campanula rapunculus</i>
rechte driehoeksvaren	<i>Gymnocarpium robertianum</i>
rietorchis	<i>Dactylorhiza majalis praetermissa</i>
ronde zonnedaauw	<i>Drosera rotundifolia</i>
rood bosvogeltje	<i>Cephalanthera rubra</i>
ruig klokje	<i>Campanula trachelium</i>
schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>
slanke gentiaan	<i>Gentianella amarella</i>
soldaatje	<i>Orchis militaris</i>
spaanse ruiter	<i>Cirsium dissectum</i>
steenanjel	<i>Dianthus deltoides</i>
steenbreekvaren	<i>Asplenium trichomanes</i>
stengelloze sleutelbloem	<i>Primula vulgaris</i>
stengelomvattend havikskruid	<i>Hieracium amplexicaule</i>
stijf hardgras	<i>Catapodium rigidum</i>
tongvaren	<i>Asplenium scolopendrium</i>
valkruid	<i>Arnica montana</i>
veenmosorchis	<i>Hammarbya paludosa</i>
veldgentiaan	<i>Gentianella campestris</i>
veldsalie	<i>Salvia pratensis</i>
vleeskleurige orchis	<i>Dactylorhiza incarnata</i>
vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>
vogelnestje	<i>Neottia nidus-avis</i>
voorjaarsadonis	<i>Adonis vernalis</i>
wantsenorchis	<i>Orchis coriophora</i>
waterdrieblad	<i>Menyanthes trifoliata</i>
weideklokje	<i>Campanula patula</i>
welriekende nachtorchis	<i>Platanthera bifolia</i>
KvK 50944363	
BTW NL 0614.24.894. B.02	

wilde gagel	<i>Myrica gale</i>
wilde herfsttijloos	<i>Colchicum autumnale</i>
wilde kievitsbloem	<i>Fritillaria meleagris</i>
wilde marjolein	<i>Origanum vulgare</i>
wit bosvogeltje	<i>Cephalanthera longifolia</i>
witte muggenorchis	<i>Pseudorchis albida</i>
zinkviooltje	<i>Viola lutea calaminaria</i>

zomerklokje	<i>Leucojum aestivum</i>
zwartsteel	<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>

Kevers

vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>

Kreeftachtigen

rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>

Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB

Bijlage 1 AmvB

Zoogdieren

das	<i>Meles meles</i>
boomarter	<i>Martes martes</i>
eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>
gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>
veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>
waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>

Reptielen en amfibieën

adder	<i>Vipera berus</i>
hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>
ringslang	<i>Natrix natrix</i>
vinpootsalamander	<i>Triturus helveticus</i>
vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>

Vissen

beekprik	<i>Lampetra planeri</i>
bittervoorn	<i>Rhodeus cericeus</i>
elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>
gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>
grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>
rivierprik	<i>Lampetra fluviatilis</i>

Dagvlinders

bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>
dwerghlauwtje	<i>Cupido minimus</i>
dwergdikkopje	<i>Thymelicus acteon</i>
groot geaderd witje	<i>Aporia crataegi</i>
grote ijsvogelvlinder	<i>Limenitis populi</i>
heideblauwtje	<i>Plebejus argus</i>
iepepage	<i>Strymonidia w-album</i>
kalkgraslanddikkopje	<i>Spialia sertorius</i>
keizersmantel	<i>Argynnis paphia</i>
klaverblauwtje	<i>Cyaniris semiargus</i>
purperstrepparelmoervl.	<i>Brenthis ino</i>
rode vuurvlinder	<i>Palaeochrysophanus hippothoe</i>
rouwmantel	<i>Nymphalis antiopa</i>

KvK 50944363

BTW NL 0614.24.894. B.02

Tel. 0617595702

info@bosmatuinenlandschap.nl

tweekleurig hooibeestje	<i>Coenonympha arcania</i>
veenbesparelmoervlinder	<i>Bolaria aquilonais</i>
veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>
veldparelmoervlinder	<i>Melitaea cinxia</i>
woudparelmoervlinder	<i>Melitaea diamina</i>
zilvervlek	<i>Clossiana euphrosyne</i>

Vaatplanten

groot zeegras	<i>Zostera marina</i>

Zoogdieren

baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>
bechstein's vleermuis	<i>Myotis bechsteinii</i>
bever	<i>Castor fiber</i>
bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri</i>
brandt's vleermuis	<i>Myotis brandtii</i>
bruinvis	<i>Phocoena phocoena</i>
euraziatische lynx	<i>Lynx lynx</i>
franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>
gewone dolfin	<i>Delphinus delphis</i>
gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>

grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus</i>
grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>
hamster	<i>Cricetus cricetus</i>
hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>
ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus</i>
kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>
kleine hoefijzerneus	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>
meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>
mopsvleermuis	<i>Barbastella barbastellus</i>
nathusius' dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>
noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus</i>
otter	<i>Lutra lutra</i>
rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>
tuimelaar	<i>Tursiops truncatus</i>
tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus</i>
vale vleermuis	<i>Myotis myotis</i>
watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>
wilde kat	<i>Felis silvestris</i>
witflankdolfijn	<i>Lagenorhynchus acutus</i>
witsnuitdolfijn	<i>Lagenorhynchus albirostris</i>

Reptielen en amfibieën

boomkikker	<i>Hyla arborea</i>
geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata</i>
gladde slang	<i>Coronella austriacus</i>
heikikker	<i>Rana arvalis</i>
kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
knoflookpad	<i>Pelobates fuscus</i>
muurhagedis	<i>Podarcis muralis</i>
poelkikker	<i>Rana lessonae</i>
rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>
vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans</i>
zandhagedis	<i>Lacerta agilis</i>

Dagvlinders

donker pimperlblauwtje	<i>Maculinea nausithous</i>
grote vuurvlinder	<i>Lycaena dispar</i>
pimperlblauwtje	<i>Maculinea teleius</i>
tijmblauwtje	<i>Maculinea arion</i>

KvK 50944363

BTW NL 0614.24.894. B.02

Tel. 0617595702

info@bosmatuinenlandschap.nl

zilverstreephooibeestje   *Coenonympha hero*

Libellen

bronslibel	<i>Oxygastra curtisii</i>
gaffellibell	<i>Ophiogomphus cecilia</i>
gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>
groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>
noordse winterjuffer	<i>Sympecma paedisca</i>
oostelijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia albifrons</i>
rivierrombout	<i>Stylurus flavipes</i>
sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>

Vissen

houting	<i>Conegonus oxyrrhynchus</i>
steur	<i>Acipenser sturio</i>

Vaatplanten

drijvende waterweegbree	<i>Luronium natans</i>
groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>
kruipend moerasscherm	<i>Apium repens</i>
zomerschroeforchis	<i>Spiranthes aestivalis</i>

Kevers

brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>
gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>
heldenbok	<i>Cerambyx cerdo</i>
juchtleerkever	<i>Osmoderma eremita</i>

Tweekleppigen

bataafse stroommossel	<i>Unio crassus</i>

3. Richtlijnen zorgvuldig handelen

Om verstoring, verontrusting en beschadiging van planten- en diersoorten tijdens de werkzaamheden zoveel mogelijk te beperken is het raadzaam een plan van aanpak op te stellen waarin de volgende aspecten zijn opgenomen.

- ⤴ Fysieke aanwezigheid
- ⤴ Werkperioden

Fysieke aanwezigheid

Op het moment dat er werkzaamheden plaatsvinden is er sprake van verstoring. Om dit te minimaliseren dient de mate van verstoring alsmede de duur ervan te worden beperkt. Dit kan op de volgende wijze :

- ⤴ Beperk het aantal verstoringsmomenten
- ⤴ Optimaliseer het werkproces zodanig dat de ingreep in en zo'n kort mogelijke tijdsduur kan plaatsvinden.

Werkperioden

De Flora- en Faunawet schrijft geen werkperioden voor. In principe kan er gedurende het gehele jaar gewerkt worden. De wet staat voor de bescherming van soorten. De opdrachtgever kan echter voorschrijven gedurende welke periode het werk zich voltrekt. Het is raadzaam in de bijlage opgenomen natuurkalender te volgen waarin de meest optimale perioden worden aangegeven voor het verrichten van werkzaamheden in de natuurlijke omgeving van verschillende diersoorten.

4. Vogelcategorieën

Verblijfplaatsen van broedvogels zijn beschermd. Er is echter geen standaardperiode in de wet opgenomen. Het criterium is of er sprake is van een broedgeval.

Veruit de meeste vogels maken ieder seizoen een nieuw nest. Deze zijn alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Voor die soorten geldt een ontheffing voor werkzaamheden buiten het broedseizoen.

Er zijn echter een beperkt aantal soorten die ieder seizoen weer gebruik maken van hetzelfde nest of het nest het hele jaar gebruiken.

Deze groep is in vier categorieën verdeeld en hiervoor geldt het jaar rond bescherming krachtens artikel 11 van de Flora- en Faunawet :

1. Nesten die, behalve het gebruik in het broedseizoen als nest, het hele jaar gebruikt worden als vaste rust- of verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De voorwaarden voor de nestplaats zijn zeer specifiek en gelimiteerd qua beschikbaarheid.
3. Nesten van vogels, die niet in kolonies broeden, die elk seizoen op dezelfde plaats broeden die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De voorwaarden voor de nestplaats zijn zeer specifiek en gelimiteerd qua beschikbaarheid.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn zelf een nest te bouwen.

Het gaat om de volgende soorten :

- Boomvalk
- Buizerd
- Gierzwaluw
- Grote gele kwikstaart
- Havik
- Huismus
- Kerkuil
- Oehoe
- Ooievaar
- Ransuil
- Roek
- Slechtvalk
- Sperwer
- Steenuil
- Wespandief
- Zwarte wouw

In categorie 5 zijn de vogelsoorten opgenomen waarvan de nesten buiten het broedseizoen niet strikt zijn beschermd.

5. Natuurkalender

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
houtopstanden												
afzetten / hakhoutbeheer												
dunnen												
verwijderen opslag / exoot, nazorg												
heg afzetten												
knotten												
opsnoeien / opkronen												
hoogstam wintersnoei												
hoogstam zomersnoei												
bomen met winterslaapplaats vogels												
vleermuisbomen zomerverblijf												
vleermuisbomen paarplaats												
das												
hazelmuis struweel en hakhoutbeheer												
boomkikker struweel												
Grazige vegetaties												
maaien vochtig/nat grasland												
maaien droog schraalgrasland												
Wateren												
poel opschonen												
boomkikker wateren												
geelbuikvuurpad kleinschalig												
geelbuikvuurpad grootschalig												
Gebouwen m.b.t. vleermuizen												
zomerverblijf												
winterverblijf												

- Optimale periode voor werkzaamheden.
- Acceptabele periode voor werkzaamheden.
 De werkzaamheden verrichten onder voorwaarden zoals beschreven in protocol.
- Geen werkzaamheden in deze periode.
 Wanneer er wel gewerkt moet worden is een ontheffing verplicht.